

Ved disse og andre lejligheder viste det sig, at de afrikanske og asiatiske lande i deres vurdering af det danske initiativ navnlig hæftede sig ved den støtte som fra dansk side var udtalt til tanken om at forstærke og forstærke presset på den sydafrikanske regering. Overfor den positive side af de danske ideer viste afro-asiaterne større tilbageholdenhed, idet de dog understregede at det ideal, man fra dansk side havde stillet op for et fremtidigt sydafrikansk samfund, nemlig et multiracialt — eller som afro-asiaterne foretrak at kalde det — et ikke-racialt samfund med lige ret for alle uanset race, faldt helt sammen med deres egne ønsker. De fremhævede især, at de ikke stræbte efter at fordrive den europæiske befolkning fra Sydafrika, men tværtimod ønskede, at europæerne skulle forblive dér som ligeberettigede borgere, hvis de blot var rede til også at acceptere andre hudfarvers lige ret.

Af en del afrikanske og asiatiske lande blev det videre fremhævet, at de var ansvarlige for forsamlingens sanktionsresolution nr. 1761 af 1962 og ikke uden videre kunne renoncere på den heri indeholdte målsætning. En betingelse herfor måtte i al fald være, at de fik sikkerhed for, at Sydafrikas store handelspartnere, navnlig Storbritannien, ville være rede til aktivt at samarbejde med afro-asiaterne i henseende til at bevæge den sydafrikanske regering til at ændre signaler. De pågældende afro-asiatiske lande så en opgave for Danmark i at overtale Storbritannien og USA hertil. (Dette sidste standpunkt var, som det vil ses, ikke i fuld overensstemmelse med dansk opfattelse, der som anført snarere gik ud på, at problemet i det væsentlige måtte finde sin løsning ved direkte drøftelser mellem de afrikanske stater og de store handelspartnere).

Jævnsides med de her kort refererede drøftelser med de afro-asiatiske lande, førte udenrigsministeren også samtaler med lederne af henholdsvis den amerikanske og den britiske delegation. Det fremgik heraf, at disse lande så med megen sympati på den positive side af de danske forslag, men snarere betragtede denne som et alternativ end som et sidestykke til den politik, der gik ud på at øve pres på den sydafrikanske regering.

7. Indledningen af apartheid-sagens behandling i det særlige politiske udvalg, hvortil den var henvist af forsamlingen, faldt sammen med, at der i Sydafrika blev påbegyndt straffeforfølgning mod et antal personer af såvel afrikansk som europæisk afstamning, som på et tilsyneladende svagt grundlag sigtedes for forbrydelser af politisk karakter. Denne omstændighed foranledigede en række afrikanske og asiatiske stater til i udvalget som hastende at stille et resolutionsforslag, der i kraftige vendinger fordømte de pågældende processer og opfordrede den sydafrikanske regering til at foranledige dem indstillet. Ved afstemningen i udvalget stemte de nordiske lande med bl. a. Irland og Østrig for forslaget, medens de vestlige stormagter og en række andre vestlige lande på grund af den korte tid, der af forslagsstillerne var givet til overvejelse af sagen, undlod at stemme. Det eksempel, som de nævnte lande havde givet i komiteen, og som blev muliggjort ved, at forslagsstillerne på norsk foranledning accepterede en mindre formuleringændring, hvorved sagen holdtes udenfor pagtens sanktionsbestemmelser (kap. VII), havde imidlertid sin virkning. Da forslaget kom til afstemning i forsamlingen, blev det vedtaget med alle stemmer imod Sydafrikas.

8. Kort efter at debatten i det særlige politiske udvalg var begyndt, afgav den danske repræsentant, Hermod Lannung, den 9. oktober et fyldigt indlæg (aftrykt som bilag), hvori han mere detaljeret redegjorde for 4-punktsprogrammet. Dette indlæg kom i væsentlig grad til at præge debatten i udvalget. Langt over halvdelen af de repræsentanter, der tog ordet, kom ind på de danske tanker og omtalte generelt eller mere detaljeret disse, som oftest i rosende vendinger. Den eneste egentlige kritik af de danske tanker fremkom fra den sovjetiske repræsentant, som nærede frygt for, at den positive side af disse skulle bortlede opmærksomheden fra det, som sagen efter sovjetisk opfattelse egentlig drejede sig om, nemlig med alle midler at tvinge den sydafrikanske regering til at ændre sin politik.

Debatten i udvalget førte ikke til vedtagelsen af nogen resolution, idet de afro-asiatiske lande på et forholdsvis tidligt tidspunkt opgav at presse for en realitets-